

مدیریت ایمنی درختان فضای سبز شهری

درختان در قیاس با سایر بخش های فضای سبز شهری، بیشترین نقش را در بهبود شرایط زیست محیطی در شهرها ایفا می نمایند. برای اینکه شهروندان بتوانند از کارکردهای بی نظیر درختان در محیط های شهری به نحو احسن بهره مند گردند ضروری است علاوه بر اعمال مدیریت صحیح در انتخاب گونه مناسب برای محیط های شهری متناسب با موقعیت و شرایط حاکم بر هر مکان، در ارتباط با مدیریت نگهداری و ایمنی درختان نیز توجه و دقت لازم به عمل آید.

با توجه به موانع و محدودیت هایی که در محیطهای شهری در مقایسه با باغات و محیط های جنگلی برای رشد و استقرار مطلوب درختان وجود دارد نظیر عرض کم پیاده روها، وجود تاسیسات شهری، وجود ساختمانها و نظایر آن همه و همه از جمله عوامل محدود کننده ای می باشند که محیط رشد درختان در شهرها از جهات مختلف نظیر ایجاد محدودیت جهت گسترش سیستم ریشه دوانی درختان، ایجاد مانع جهت تشکیل تاج مطلوب و ... دچار مشکل می سازند.

همه این عوامل مورد اشاره سبب می گردد که در ارتباط با مدیریت نگهداری درختان در شهرها با دقت و تدابیر ویژه ای عمل نمائیم تا کارکرد ارزشمند آنها در شهرها تحت الشعاع قرار نگیرد.

برخلاف محیط های جنگلی و باغات که درختان به دلیل تراکم بالا در برابر باد از یکدیگر محافظت می کنند درختان در شهرها به لحاظ کاشت تک ردیفی و به دلیل محدودیت ریشه دوانی و موانع موجود بر سر راه آنها در اثر شرایط نامساعد جوی و یا بادهای شدید و به مراتب بیشتر در معرض خطر واژگونی قرار دارند. به ویژه اینکه اگر درختان دچار ساختار ضعیف نظیر پوسیدگی تنه، شاخه، طوقه، ریشه و ... باشند خطر واژگونی و سقوط آنها مضاعف می گردد. از این رو جهت کاهش و پیشگیری خطرات احتمالی ناشی از سقوط ناگهانی درختان و یا شکسته شدن شاخه های آنها در اثر شرایط نامساعد جوی ضروری است درختان بویژه درختان تنومند و کهنسال هر ساله مورد بازبینی و بررسی کارشناسی قرار گیرند و درختان خطر آفرین شناسایی گردیده و متعاقب آن درختان بر اساس شدت و میزان خطر آفرین بودن درجه بندی گردیده و به دنبال آن عملیات مورد نیاز جهت رفع خطر احتمالی آنها مطابق با درجه بندی انجام گرفته پیش بینی گردد تا در قالب یک برنامه زمانی عملیات اجرایی نظیر قطع درختان با درجه خطر آفرینی بالا، هرس سربردار، هرس سبک کردن تاج درختان و نظایر آن انجام گیرد. بدیهی است مدیریت زمان هم در شناسایی به موقع درختان خطر آفرین و هم اجرای به هنگام عملیات رفع خطر در مدیریت نگهداری درختان حائز اهمیت می باشد. هر چند مدیریت ایمنی درختان در شهرها به لحاظ دشواری ها و نیز ماشین آلات و تجهیزات مورد نیاز جهت اجرای عملیات ممکن است هزینه های بالایی را در پی داشته باشد اما همانطوری که پیشتر نیز به آن اشاره گردید به لحاظ نقش ویژه درختان در بهبود شرایط بیوکلیماتیک در شهرها به دلیل بهره مندی هر چه بهتر شهروندان از مواهب ارزشمند آن ایمن سازی آنها یک ضرورت اجتناب ناپذیر می باشد.

مهندس نقی عابدینی

کارشناس فضای سبز سازمان پارکها و فضای سبز